

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 11
РОЗДІЛ II. Позитивне (юридичне) право.

Тема 7. Система права

1. Система права: поняття, ознаки, структура.
2. Галузі права: поняття, види. Предмет і метод правового регулювання як критерії їх утворення та розмежування.
3. Приватне право та публічне право.
4. Інститут права: поняття, види.

Термінологічні завдання

Засвойте визначення таких понять:

система права, структура системи права, предмет правового регулювання, метод правового регулювання, галузь права, інститут права

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

1. Ознайомтесь змістом наведених нижче статей та з'ясуйте предмет правового регулювання цивільного права, сімейного права, земельного права, кримінального права, цивільного процесуального права України. Встановіть належність відповідних груп суспільних відносин до предмету правового регулювання цих галузей права.

- ч. 1 статті 1 ЦК України від 16.01.2003 № 435-IV
 (Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>)
- ч. 1 статті 1 СК України від 10.01.2002 № 2947-III
 (Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.)
- ч. 1 статті 2 ЗК України від 25.10.2001 № 2768-III
 (Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>)
- ч. 2 статті 1 КК України від 05.04.2001 № 2341-III
 (Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>)
- ч. 1 статті 1 ЦПК України від 18.03.2004 № 1618-IV
 (Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>)

Заповніть у зошиті таблицю

	Галузевий предмет правового регулювання	Інституційний предмет правового регулювання
Цивільне право	...	№ ?
		№ ?
		№ ?

Сімейне право	...	№ ?
		№ ?
		№ ?
Земельне право	...	№ ?
		№ ?
		№ ?
Кримінальне право	...	№ ?
		№ ?
		№ ?
Цивільне процесуальне право	...	№ ?
		№ ?
		№ ?

Однорідні групи суспільних відносин:

1. відносини щодо притягнення до відповідальності за злочини проти довкілля;
2. відносини щодо розгляду судом справ про усиновлення;
3. відносини щодо роздрібної купівлі-продажу;
4. відносини земельного сервітуту;
5. відносини щодо спадкування;
6. відносини щодо встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних одиниць;
7. відносини щодо притягнення до відповідальності за злочини проти власності;
8. відносини щодо апеляційного оскарження судових рішень.
9. відносини щодо усиновлення;
10. відносини добросусідства;
11. відносини щодо будівельного підряду;
12. відносини щодо укладення та розірвання шлюбу;
13. відносини щодо притягнення до відповідальності за злочини проти миру, безпеки людства, міжнародного правопорядку;
14. відносини щодо судових викликів та повідомлень;
15. відносини щодо утримання повнолітньою дочкою, сином батьків;

Питання (письмово в зошиті): у чому полягає відмінність предмету правового регулювання галузі права від інституту права?

2. Ознайомтесь із наведеними у таблиці нормативно-правовими приписами та визначте їх відповідність предмету та методу правового регулювання, а відтак і їх належність до відповідної галузі права.

А. Предмет правового регулювання:	Б. Метод правового регулювання:	В. Галузь права:
відносини власності; виборчі відносини; відносини працевлаштування; відносини щодо застосування державного примусу	Імперативний; диспозитивний	адміністративне право; конституційне право; кримінальне право; сімейне право; трудове право; цивільне право; кримінальне процесуальне право;

	А. предмет правового регулювання:	Б. метод правового регулювання:	В. галузь права:
«Виключно законами України визначаються: ... правовий режим власності».			
«Державна служба зайнятості відповідно до покладених на неї завдань: ... аналізує показники попиту та пропонування робочої сили і вносить Міністерству пропозиції щодо прогнозування розвитку ринку праці; веде облік осіб, які звертаються за сприянням у працевлаштуванні, та наданих їм послуг»			
«Завідомо незаконне затримання або незаконний привід - караються позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або обмеженням волі на строк до трьох років».			

«Грабіж, вчинений у великих розмірах, - карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років».			
«Дружина та чоловік мають рівні права на володіння, користування і розпоряджання майном, що належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено домовленістю між ними».			
«Народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії».			
«Грубе порушення угоди про працю службовою особою підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, а також окремим громадянином або уповноваженою ними особою шляхом обману чи зловживання довірою або примусом до виконання роботи, не обумовленої угодою, - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років».			
«Перешкоджання вільному здійсненню громадянином свого виборчого права або права брати участь у референдумі, поєднані з обманом або примушуванням - караються обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк».			
Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.			
«При укладенні трудового договору може бути обумовлене угодою сторін випробування з метою перевірки відповідності працівника роботі, яка йому доручається».			

«Право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом».			
«Затримана без ухвали слідчого судді, суду особа не пізніше шістдесяти годин з моменту затримання повинна бути звільнена або доставлена до суду для розгляду клопотання про обрання стосовно неї запобіжного заходу».			
«Поліція відповідно до покладених на неї завдань: ... доставляє у випадках і порядку, визначених законом, затриманих осіб, підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення, та осіб, які вчинили адміністративне правопорушення»			
«Повноваження дільничної виборчої комісії припиняються через п'ять днів після дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів»			

Питання (письмово в зошиті): Чи достатньо критерію предмету правового регулювання для віднесення тієї чи іншої норми права до відповідної галузі права?

3. Встановіть, які з цих інститутів права є: регулятивними чи охоронними; матеріальними чи процесуальними; публічними чи приватними; галузевими чи міжгалузевими? За якими критеріями їх виокремлюють на ці різновиди?

	К Р И Т Е Р І Й	інститут власності	інститут судового розгляду	інститут злочинів проти власності	інститут трудово догору	інститут досудового розслідування
1. регулятивний	...	?	?	?	?	?
2. охоронний						

1. матеріальний	...	?	?	?	?	?
2. процесуальний						
1. публічний	...	?	?	?	?	?
2. приватний						
1. галузевий	...	?	?	?	?	?
2. міжгалузевий						

Творче завдання:

1. Ознайомтесь із науковою публікацією

Крестовська Н. М. Ювенальне право України: підстави виокремлення галузі

(Режим доступу:

pravoua.com.ua/ua/store/cdownload/pravoukr/pravoukr_2008_8/)

та висловіть свою позицію щодо природи та критеріїв виокремлення ювенального права як галузі права у системі права України.

Чи є предмет та метод правового регулювання достатніми критеріями для виокремлення ювенального права як самостійної галузі права у системі права України?

Відповідь обґрунтуйте.

Заповніть у зошиті таблицю.

	ювенальне право
предмет правового регулювання	
метод правового регулювання	
принципи ювенального права	
функції ювенального права	

Рекомендована література

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – **С. 142-151**
2. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2013. –
3. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник. – Вид. 10-е, доповнене. – Львів: Край, 2008. – **С. 143-146**
4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009, – **С. 296-310**
5. Теорія держави і права : підручник / за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2015. – **С. 174-187**